

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 grudnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Zbigniew Kapiński (przewodniczący, sprawozdawca)
SSN Paweł Kołodziejcki
SSN Adam Roch

w sprawie **R. L.**

skazanego z art. 279 § 1 w zw. z art. 64 § 2 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 7 grudnia 2023 r.,

kasacji, wniesionej na korzyść ukaranych przez Rzecznika Praw Obywatelskich

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 26 stycznia 2017 r., X Ka 1282/16

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego dla Warszawy-Śródmieścia w

Warszawie z dnia 13 czerwca 2016 r., sygn. V K 50/14

**uchyla wyrok w zaskarżonej części (co do skazanego R. L.) i
sprawę w tym zakresie przekazuje Sądowi Okręgowemu w
Warszawie do ponownego rozpoznania w postępowaniu
odwoławczym.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy dla Warszawy-Śródmieścia w Warszawie, wyrokiem z dnia 13 czerwca 2016 r., V K 50/14, uznał oskarżonego R. L. za winnego tego, że dnia 22 września 2013 r. w W., działając wspólnie i w porozumieniu z P. B., posługując się uprzednio znalezionym

kluczykiem od samochodu A. o nr rej. [...] o wartości 120.000 zł, przełamał zabezpieczenie w postaci centralnego zamka tego pojazdu, a następnie dokonał jego zaboru w celu przywłaszczenia, działając w ten sposób na szkodę B. sp. z o.o. z siedzibą w W., przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu ponad roku kary pozbawienia wolności, będąc uprzednio skazanym w warunkach art. 64 § 1 k.k., tj. czynu z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 2 k.k. i za to wymierzył mu karę 2 lat i 8 miesięcy pozbawienia wolności. Wyrok ten zawierał również rozstrzygnięcia dotyczące współoskarżonego oraz w przedmiocie zaliczenia okresów pozbawienia wolności, dowodów rzeczowych oraz kosztów procesu.

Orzeczenie to zostało zaskarżone w całości na korzyść R. L. apelacjami: osobistą oskarżonego, jak i jego obrońcę.

Obrońca zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie art. 7 k.p.k. poprzez dokonanie dowolnej, a nie swobodnej oceny dowodu z wyjaśnień oskarżonych co mogło mieć wpływ na treść orzeczenia, przez poczynienie błędnych ustaleń faktycznych co do sprawstwa oskarżonego poprzez niezasadne ustalenie istnienia zamiaru kradzieży, a w konsekwencji zastosowania błędnej kwalifikacji prawnej z art. 279 § 1 k.k., zamiast z art. 289 § 1 k.k. Zarzut ten znalazł odzwierciedlenie również w apelacji oskarżonego, który nadto zarzucił Sądowi pierwszej instancji naruszenie prawa do obrony.

Sąd Okręgowy w Warszawie, po rozpoznaniu apelacji, wyrokiem z dnia 26 stycznia 2017 r., X Ka 1282/16 utrzymał w mocy zaskarżony wyrok (także w odniesieniu do oskarżonego R. L.).

Kasację od orzeczenia Sądu odwoławczego wniósł w trybie art. 521 § 1 k.p.k. Rzecznik Praw Obywatelskich, zaskarżając je w całości na korzyść skazanego R. L., i zarzucając rażące i mające istotny wpływ na jego treść naruszenie prawa procesowego, to jest art. 440 § 1 k.p.k. w zw. z art. 433 § 1 k.p.k., polegające na tym, że Sąd drugiej instancji, rozpoznając apelacje oskarżonego oraz jego obrońcy, niezależnie od granic zaskarżenia i podniesionych zarzutów, utrzymał w mocy rażąco niesprawiedliwe orzeczenie Sądu pierwszej instancji, które zapadło z oczywistym naruszeniem prawa materialnego, to jest art. 64 § 2 k.k., polegającym na błędnym przyjęciu, że dla przypisania kradzieży z włamaniem w warunkach recydywy określonej w tym przepisie wystarczające jest dopuszczenie się tego czynu w ciągu 5 lat po odbyciu roku kary pozbawienia wolności przy uprzednim skazaniu w warunkach recydywy z art. 64 § 1 k.k.

Podnosząc powyższy zarzut, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w części dotyczącej skazanego R. L. i przekazanie sprawy w tym zakresie Sądowi Okręgowemu w Warszawie do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest oczywiście zasadna, co umożliwiło rozpoznanie jej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Przepis o recydywie specjalnej wielokrotnej (art. 64 § 2 k.k.) wymaga, dla jego zastosowania, spełnienia kilku przesłanek.

Po pierwsze, konieczne jest, aby sprawca kolejnego przestępstwa umyślnego był uprzednio skazany w warunkach określonych w art. 64 § 1 k.k. za czyn należący do enumeratywnego katalogu przestępstw, obejmującego czyny przeciwko życiu i zdrowiu, zgwałcenie, rozbój oraz kradzież z włamaniem lub inne przestępstwa przeciwko mieniu popełnione z użyciem przemocy lub groźbą jej użycia. Po drugie, sprawca musi być skazany „ponownie” za przestępstwo należąc do tego katalogu. Po trzecie, sprawca ma odbyć łącznie (a więc ze skazania pierwotnego, jak i kolejnego za przestępstwo popełnione w warunkach recydywy określonej w art. 64 § 1 k.k.) co najmniej rok pozbawienia wolności. Po czwarte, przestępstwo w warunkach recydywy specjalnej wielokrotnej musi być popełnione w ciągu 5 lat po odbyciu w całości lub części ostatniej kary.

Jak trafnie zauważył Rzecznik Praw Obywatelskich, z karty karnej znajdującej się w aktach sprawy (k. 510 - 512), którą dysponowały orzekające w sprawie Sądy powszechne, skazany R. L. nie tylko nie był dotąd karany za przestępstwo kradzieży z włamaniem lub inne przestępstwo przeciwko mieniu popełnione z użyciem przemocy lub groźbą jej użycia w warunkach recydywy z art. 64 § 1 k.k., ale pomimo tego, że był wielokrotnie karany za występki przeciwko mieniu, dotychczas w ogóle nie przypisano mu przestępstwa należącego do tej grupy przestępstw.

W tych okolicznościach przyjęcie przez Sąd pierwszej instancji, że oskarżony R. L. działał w warunkach recydywy specjalnej wielokrotnej było błędem. Poza tym, co także ważne, Sąd ten ani w opisie czynu przypisanego (który został zaczerpnięty z opisu zarzutu aktu oskarżenia przez użycie formuły: „uznaje za winnych popełnienia

zarzucanych im czynów”), ani w pisemnych motywach wyroków nie ustalił: ani skazania, za jaki czyn miałyby być podstawą przypisania skazanemu R. L. przestępstwa kradzieży z włamaniem w warunkach recydywy specjalnej wielokrotnej (nie wskazano nawet wyroku skazującego dającego podstawę do zastosowania art. 64 § 2 k.k.), ani okresów, w jakich miałyby być odbywane kary pozbawienia wolności z poszczególnych skazań (a także czy łącznie dawały sumę co najmniej roku pozbawienia wolności – przy uwzględnieniu uchwały Sądu Najwyższego z dnia 26 sierpnia 2004 r., I KZP 17/04, OSNKW 2004, z. 7-8, poz. 69), ani tego, kiedy R. L. miał odbyć łącznie co najmniej rok kary (w całości albo w części) i czy czyn przypisany został popełniony w ciągu 5 lat od tej daty.

Uchybienia tego nie dostrzegł, pomimo braku zarzutów, Sąd odwoławczy. Rację ma skarżący w tej mierze, wskazując, że choć w żadnym ze środków odwoławczych dotyczących R. L. nie sformułowano jakiegokolwiek zarzutu związanego z przypisaniem mu czynu w warunkach art. 64 § 2 k.k., Sąd Okręgowy obowiązany był – w związku z treścią art. 440 k.p.k. – do rozważenia tej kwestii z urzędu. Utrzymanie w mocy wyroku, w którym przypisano oskarżonemu popełnienie przestępstwa w warunkach recydywy specjalnej wielokrotnej w sytuacji, gdy nie wystąpiły przesłanki niezbędne do jej przyjęcia - stanowi rozstrzygnięcie rażąco niesprawiedliwe w rozumieniu przepisu art. 440 k.p.k. (por. wyrok np. Sądu Najwyższego z dnia 31 marca 2009 r., III KK 340/08). Orzeczenie takie, choćby multirecydywa nie dawała *in concreto* podstawy do obostrzenia wymiaru kary, o jakim mowa w art. 64 § 2 k.k., powoduje dotkliwe dla sprawcy konsekwencje (choćaby w zakresie terminów warunkowego przedterminowego zwolnienia – por. art. 78 § 2 k.k.).

Kierując się przedstawionymi motywami Sąd Najwyższy, z mocy art. 537 § 2 k.p.k. i art. 535 § 5 k.p.k., orzekł jak w wyroku.

[SOP]

[a!]

